

Magazine

Cosun

NR. 1
2023

04

Ledenraad verheugd met bietenprijs

08

‘We moet de marktkansen blijven pakken’

12

Sterk herstel resultaat in een turbulent jaar

 Cosun

BiodiversiteitsMonitor Akkerbouw

Cosun gaat met de telers aan de slag met de BiodiversiteitsMonitor Akkerbouw die onlangs gelanceerd is. De monitor kan als managementinstrument helpen het verdienvermogen van bedrijven overeind te houden en de inzet op biodiversiteit te vergroten. De monitor maakt de resultaten op een eenduidige manier meetbaar en inzichtelijk.

Beloning

De BiodiversiteitsMonitor is ontwikkeld

op initiatief van verschillende organisaties, waaronder BO Akkerbouw. Diverse partijen gaan pilots draaien met de monitor. Naast Cosun zijn dat onder andere Agrifirm, Avebe en de Rabobank. Op de foto overhandigt Tineke de Vries het eerste exemplaar van de brochure BiodiversiteitsMonitor Akkerbouw aan Jan-Kees Goet, secretaris-generaal van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Webinar Groeikracht Cosun

Eén van de prioriteiten van Groeikracht Cosun is 'Bodem & water'. Samen werken we aan oplossingen die de bodemvruchtbaarheid zo hoog mogelijk houden en het grondwater zo min mogelijk belasten. Nitraatuitspoeling

en bemestingsruimte zijn ook in het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn belangrijke thema's. Er wordt veel onderzoek gedaan naar de meest effectieve oplossingen. Cosun wil vanuit Groeikracht Cosun de telers de kennis aanreiken om de uitdagingen van het 7e Actieprogramma aan te gaan. Op 9 maart tijdens ons webinar zullen André van Valen, onderzoeker bij het IRS, Brigitte Kroonen, onderzoeker bij PPO Vredepeel, en Matthijs Meijer, manager agronomie en projecten bij Aviko, enkele handvatten bespreken voor het tegengaan van nitraatuitspoeling. Het webinar is online te volgen via groeikracht.cosun.nl.

Restwarmte en deurklinken

Het snijden en klaarmaken van de frites van Aviko in Venlo levert meer restwarmte op dan Aviko zelf opnieuw kan gebruiken. Door die te delen met buurman AMI BV, een aluminium-

fabriek, krijgt dit een nuttige bestemming. Zo helpt de frites van Aviko indirect met de productie van deurklinken.

Index

Van de voorzitter.....	3
Ledenraad verheugd met bietenprijs.....	4
'We moet de marktkansen blijven pakken'	8
Suikeropbrengst in de top drie	10
Sterk herstel resultaat in turbulent jaar.....	12
Integrale aanpak bestrijding crucial.....	15
IRS-informatie.....	16
Vraag & Antwoord / Kort Nieuws.....	20

Contact

Cosun

Postbus 3411, 4800 MG Breda
076-5303307
secretariaat.rvb@cosun.com
www.cosunleden.nl

Cosun Beet Company agrarische dienst

Postbus 100,
4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst@cosunbeetcompany.com
www.cosunleden.nl

Colofon

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. voor leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Aviko, Cosun, Cosun Beet Company, BO Akkerbouw en Michel Heerkens

Foto-omslag

Ledenraad bezocht Aviko te Poperinge (B)

Basisontwerp

Wardtaal / Breda

Opmaak en druk

Schuttersmagazijn, Hasselt

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2023

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Op koers

Zoals gebruikelijk vinden in februari de kringvergaderingen plaats, waarin we de jaarresultaten van Cosun en de bietenprijs toelichten. Dit jaar werden we geconfronteerd met een enorme stijging van kosten, zowel in de teelt als bij de bedrijven. Het was ook een jaar van aantrekkende markten, waardoor Cosun het jaar goed heeft kunnen afsluiten.

De onrust in de wereld is nog steeds groot en niets lijkt vanzelfsprekend.

De duidelijke koers en strategie Unlock 25, die we in 2021 hebben vastgesteld, helpt om heldere keuzes te maken. Ook in tijden van onzekerheid. Diverse programma's zijn opgezet, gericht om in de volle breedte prestaties te verbeteren en alle bedrijven dragen hier gelukkig positief aan bij. De grootste golf in het bad komt door de sterk verbeterde suikermarkt in Europa. Dat maakt dat we een mooie bietenprijs hebben kunnen presenteren. Een noodzakelijke verbetering van het hectarerendement om minimaal de gestegen kosten in de bietenteelt te compenseren. De aanpassing van de ledentoeslagssystematiek zorgt dat de bietenprijs nu beter aansluit op de actuele marktsituatie.

Doelen

De kringvergaderingen hebben we ook gebruikt om in gesprek te gaan over ontwikkelingen in de akkerbouw. Vanuit Europa worden stevige doelen gesteld op het gebied van waterkwaliteit, plantgezondheid, klimaat en energie. Ondanks dat de waterkwaliteit landelijk verbetert,

worden regionaal nog wel normoverschrijdingen waargenomen. Forse stappen zijn al gezet in het reduceren van actieve stof in de gewasbescherming, maar tot 2030 ligt nog een behoorlijke opgave. En dan ook nog de klimaatverandering. We hebben dus nog werk te doen, maar we hebben als sector ook oplossingen!

Al deze ontwikkelingen komen samen in het programma Groeikracht. Het moet uitgroeien tot een sterk netwerk van bietentelers, cichorei- en Aviko-telers en ik nodig u uit om mee te doen. Het ondernemerschap en aanpassingsvermogen van de sector wordt enorm aangesproken, maar het verleden heeft laten zien dat we tot veel in staat zijn.

Verbeterpunten

De campagne is ruim een maand geleden afgerond en ondanks een enkele storing is hij redelijk verlopen. De vorstperiode in december, gevolgd door hoge temperaturen, heeft de kwaliteit van de bieten nadelig beïnvloed. Vooral in het Zuidwesten was dit het geval. Door een heel natte periode in november konden niet alle bieten worden gerooid, ondanks de extra inzet van loonwerkers. Zo stond nog 2.100 hectare in de grond en waren bieten ook niet of niet voldoende afgedekt. Eind december is nog 140.000 ton bieten onder bijzondere voorwaarden geleverd en verwerkt onder niet al te makkelijke omstandigheden. Dankzij inspanningen van de agrarische dienst, logistiek en de medewerkers in de fabriek zijn bijna alle bieten toch nog verwerkt.

De suikerverliezen waren dit jaar groter dan normaal. De bewaarpremie was niet altijd toereikend. Samen met de ledenraad zullen we het komend jaar het vorstbeleid, de afnameplanning en de leveringspremies tegen het licht houden. Wat kunnen we verbeteren om vorstrisico's te vermijden en te voorkomen dat nog teveel bieten in december in de grond zitten?

Binnenkort eerst maar eens de bieten zaaien. Ik wens u een mooi voorjaar toe met goede omstandigheden voor al uw zaai- en plantwerk. Daarmee leggen we een goede basis voor het komend groeiseizoen. Met zicht op een goed financieel rendement.

Dirk de Lugt
voorzitter

Ledenraad verheugd met bietenprijs

De ledenraad vergaderde op 7 februari in België. De vergadering werd gecombineerd met een bezoek aan de nieuwe Aviko-fabriek in Poperinge. De voorlopige jaarcijfers en de bietenprijs 2022 stemden positief.

2022 was een turbulent jaar. Met een oorlog in Oekraïne, nieuwe regelgeving, meer urgentie bij de CO₂-reductie, een sterke stijging van de suikerprijs en grote volatiliteit, herstel van de fritesmarkt, een sterke toename van de tarweprijzen, een minder voorspelbaar klimaat, economische onzekerheid, druk op vraag van premiumproducten en hogere voerprijzen. CEO Hans Meeuwis en CFO Hans Schuil konden ondanks deze turbulentie een forse groei in omzet en sterk verbeterde resultaten ten opzichte van 2021 laten zien. De basis voor de ledentoeslag in 2022 kwam door deze betere resultaten en de aanpassing in de systematiek van de bepaling van de ledentoeslag op een aanzienlijk hoger niveau dan vorig jaar. De raad van beheer heeft de ledentoeslag op basis van de nieuwe systematiek vastgesteld op 235 miljoen euro, zodat de ledentoeslag uitkomt op €36,25 per ton en de bietenprijs op €68,75.

Sterk verbeterde resultaten

Hans Schuil lichtte toe dat Cosun Beet Company in 2022 in bedrijfsresultaat met 72% groeide door een hogere afzet van suiker, margeherstel, een goede bijdrage uit pulp en de verkoop van activa die niet direct dringend nodig zijn, waaronder percelen in Dinteloord. Aviko kende een stevig herstel van het resultaat

doordat de afzet zich herstelde van de verminderde vraag door Covid. Aviko groeide in volume door de opstart van de productie in Poperinge en wist de marge bij zowel frites, granulaat als vlokken verder te verbeteren. Ook het frites- en vlokkenbedrijf in China leverde een goede bijdrage. Sensus verbeterde het resultaat met 22% door groei in de afzet en verbetering van de marge door prijsstijging. Ondanks de kansen voor Sensus in verdere groei van afzet en resultaat is de contractering van areaal voor 2023 een zorgpunt. SVZ kende een buitengewoon goed jaar, vooral in Europa. SVZ USA liet herstel zien. De focus voor SVZ ligt op de partnership-strategie en beheersing van het werkkapitaal. Duynie leverde met alle onderdelen een goede prestatie, bij Feed een sterke groei en bij Ingredients een herstel van de winstgevendheid. Duynie gaat door met meer focus op zijn activiteiten en verdere resultaatverbetering.

Bietenprijs

Met ingang van 2022 bepaalt de raad van beheer de ledentoeslag op basis van het Nederlandse suikerresultaat over het suikerjaar en het resultaat van de overige activiteiten over het afgesloten boekjaar. Voor de ledentoeslag is het Nederlandse suikerresultaat van het vierde kwartaal 2022 tot en met het derde kwartaal 2023 de referentieperiode. Deze bedraagt 150 miljoen euro. In die periode wordt de suiker van de in 2022 geteelde en verwerkte bieten in de markt verkocht. Daarbovenop komt in de ledentoeslag nog het resultaat van de overige activiteiten in het gehele jaar 2022. Dat is 85 miljoen euro. Gezien de hoge bietenprijs en de grenzen aan de fiscale ruimte heeft de raad van beheer besloten om het Nederlandse suikerresultaat over het eerste tot en met het derde kwartaal 2022 nog niet uit te keren en te reserveren voor uitkering in de bietenprijs van 2023 of 2024. Dit is circa 1 euro in de bietenprijs. Met de bietenprijs en

het tonnage 2022 komt de gemiddelde hectareopbrengst in 2022 uit op € 5.505. Dat is een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de gemiddelde hectareopbrengst van € 3.114 in 2021. De ledenraad was verheugd met de gepresenteerde bietenprijs, maar gaf tevens aan dat dit hard nodig was vanwege de gestegen teeltkosten. De ledenraad sprak tevens uit dat deze prijs ook verwachtingen schept. De raad hoopt dat Cosun in staat zal zijn de bietenprijs op niveau te houden.

Unlock 25

Hans Meeuwis schetste de stand van zaken in de prioriteiten van Unlock 25, de strategie van Cosun. Cosun is in staat geweest de hogere kosten naar de markt te brengen. Bij het onderdeel resultaatverbetering in Unlock 25 is van de ambitie in 2025 om 100 miljoen euro extra resultaat te realiseren, in 2022 een bedrag van 25 miljoen gerealiseerd.

Bij het onderdeel winstgevende groei zijn stappen gezet met de opening van Poperinge en het winstgevend maken van de fritesfabriek in China en bij de uitvoering van de masterplannen voor Rixona en Sensus. Duynie maakt progressie met nieuwe contracten met grote Europese partijen. Verder is Cosun Proteïn geïntroduceerd. Van de ambitie in dit onderdeel van 100 miljoen euro extra resultaat in 2025 is in 2022 ook een bedrag van 25 miljoen euro gerealiseerd.

Bij het onderdeel toekomstbestendige, duurzame keten zijn stappen gezet met een gedegen CO₂-reductieplan, het zetten van prioriteiten in Groeikracht Cosun en groene investeringen, zoals een 8-trapsverdampfer in Vierverlaten en een zonneweide in Puttershoek. Om te komen tot een toekomstbestendige, duurzame keten heeft Cosun nog behoorlijke uitdagingen. Hierover is het gesprek met de leden aangegaan tijdens de kringvergaderingen.

‘De focus moet liggen op de verbetering van het resultaat’

Hans Meeuwis wil in 2023 focus houden op verdere implementatie en realisering van de strategie Unlock 25. Dat betekent koers houden, anticiperen en versnellen.

Vooruitzicht 2023

Hans Meeuwis en Hans Schuil onderstreepten dat de turbulentie en volatilitéit in de markt door economische en geopolitieke omstandigheden ook in 2023 groot blijft. Daar moet Cosun op blijven anticiperen. Voor Cosun als geheel geldt dat de focus moet liggen

op het verder verbeteren van het onderliggende resultaat, het maken van keuzes in belangrijke investeringen, het versnellen van de groei en het verder bouwen aan een duurzame keten. Het perspectief op een goed resultaat in 2023 is positief, mede door hoge suikerprijzen. De bietenprijs van 2023 en 2024 is door de nieuwe systematiek mede afhankelijk van de verkoopcontracten van suiker voor 2024. Een mogelijke correctie op de suikerprijs valt niet uit te sluiten. De grondstofvoorziening is extreem belangrijk. Voor Sensus vormt de cichorei hierin een extra aandachtsgedebied. De financiële basis van Cosun blijft onverminderd gezond. De extra aangetrokken financiering geeft vooralsnog voldoende armslag voor de plannen van Cosun.

Ledenfinanciering

De ledenraad heeft ingestemd met het besluit van de raad van beheer over de rentevaststelling voor de inleg, de minimuminleg en het in te leggen maximale percentage van 50% van debietenafrekening, startend in 2023 (zie www.cosunleden.nl). Hierover zullen de leden individueel worden geïnformeerd.

Betacal

De ledenraad heeft ingestemd met de voorwaarden voor de Betacal-regeling. De toedelingspercentages zijn vastgesteld op 4,25% voor Betacal flow en 3,25% voor Betacal filter. Beide 0,25% lager dan vorig jaar. In de voorwaarden van de telerregeling wordt opgenomen dat voor telers die na 1 april alsnog Betacal bestellen de bijdrage van 75 eurocent per ton komt te vervallen. Voorwaarde is wel dat qua hoeveelheid dan minimaal het recht van de telerregeling besteld wordt, tegen de vrije verkoopprijs, en dat deze hoeveelheid uiterlijk einde campagne 2023 afgenomen wordt.

Maarten Boudesteijn
secretaris raad van beheer

Excursie in Poperinge

Op 8 februari heeft de ledenraad de nieuwe Aviko-fritesfabriek in Poperinge bezocht. De leden werden in drie groepen door de fabriek geleid en hebben een presentatie gekregen over de producten van Aviko en die ook kunnen proeven. Ook was er een gesprek met de Aviko-telersvereniging van de fabriek Poperinge, de PPA. Daarbij is onder meer gesproken over hun ervaringen als grondstofleverancier.

'Uiteindelijk gaat het erom dat de boer eraan moet kunnen verdienen. Anders gaat het niet werken.'

'We moet de marktkansen blijven pakken'

Cosun heeft een zeer goed jaar achter de rug. De strategie van de coöperatie betaalt zich uit. Maar de blik moet vooruit, want resultaten uit het verleden zijn ook bij Cosun geen garantie voor de toekomst. Daarvoor is de teelt en de markt te onvoorspelbaar leert datzelfde verleden.

Dirk de Lugt kan tevreden zijn over zijn laatste jaar als voorzitter van de raad van beheer. De bietenprijs van € 68,75 op basis van de standaardkwaliteit is de best genoteerde ooit. Hiervoor zijn meerdere redenen, zoals gemiddeld goede oogsten met hoge opbrengsten, efficiënte verwerking, groeiende afzet in meezittende markten en goede prestaties van alle dochterbedrijven. Alles zat mee. "Alle markten deden het goed", aldus De Lugt. Het samenspel van activiteiten in biet, aardappel, de verwaarding van co-producten en de

productontwikkeling in 'personal care' (verzorging) en in groene en in gezondheidbevorderende producten, de markt waar met name Sensus actief is, heeft zich goed uitbetaald voor de coöperatie. Het resultaat is altijd een optelsom van beslissingen en omstandigheden, maar is zeker ook toe te schrijven aan de koers die jaren geleden is uitgestippeld. "We hebben destijds in antwoord op de afschaffing van de suikermarktordening gekozen voor verdere efficiëncyverbetering in de verwerking. In 'het huis op orde

brenge'. In beter inspelen op marktontwikkelingen en een stabiele winstgevende groei. Dat alles om een robuuster bedrijf te krijgen en uitwassen in de resultaten te dempen", aldus De Lugt. Die basis heeft zijn vruchten afgeworpen.

Toekomstbestendige akkerbouw

Uitvloeisel van de koers in 2017 was onder meer de concentratie van kennis in het Cosun innovation center om van daaruit de technologische en productinnovatie aan te jagen en de verwaarding van grondstoffen en

co-producten verder te optimaliseren. De Lugt: "Het innovation center is 'One Cosun'. Het trekt kennisinstituten en klanten aan die nieuwe producten willen ontwikkelen. Daar wordt ook energiebesparende procestechnologie voor de Cosun-bedrijven ontwikkeld." Het center speelt onder andere ook een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de markt voor plantaardig eiwit, waarin Cosun vorig jaar met de productie van fava-eiwit uit de veldboon flinke stappen heeft kunnen zetten. Daarnaast vormen bijvoorbeeld ook de co-producten van Duynie een interessante en rijke eiwitbron. De productie van diverse soorten plantaardig eiwit voor voedingsdoeleinden is zeer perspectiefrijk. "De uitdaging is een eiwitketen op te bouwen met een goed rendement voor de coöperatie", aldus De Lugt.

De akkerbouw heeft met de groeiende maatschappelijke hang naar plantaardig, kringloop en biobased sterk groeipotentieel, stelt hij. "Suiker bijvoorbeeld is geschikt voor meer dan 130 toepassingsmogelijkheden, naast voeding." Zo is het onder meer grondstof voor 'de groene chemie'. De Lugt: "We moet de marktkansen blijven pakken. Uiteindelijk gaat het erom dat de boer eraan moet kunnen verdienen. Anders gaat het niet werken. Het gaat om toekomstbestendige akkerbouw."

Verduurzaming

Het hoofddoel is steeds winstgevende groei genereren. Het doel is 3 x € 100

miljoen per jaar opbrengst uit geïnvesteerd kapitaal in respectievelijk suiker, aardappel en 'overige activiteiten'. Bij aardappel moet de onlangs geopende fritesfabriek in Poperinge dit jaar een flinke bijdrage gaan leveren. De fabriek behoort tot de duurzaamste in zijn soort. De fabriek is ontworpen met het achterliggende belang van de toekomstige bestendige keten. Cosun moet in 2050 klimaatneutraal zijn. In 2035 moet dat al voor 35 procent gerealiseerd zijn. Dat lukt niet met alleen maar energiebesparende technieken. Fossiele brandstoffen moeten worden vervangen door alternatieve energiebronnen. Het dwingt onder meer tot elektrificatie van productieprocessen in de suikerproductie en aardappelverwerking. De jarenlange planmatige investeringen in duurzame energie,

energiebesparing en CO₂-reductie-maatregelen tikten vorig jaar prettig mee in het resultaat.

Ook de akkerbouw zelf zal uiteindelijk klimaatneutraal moeten gaan produceren, stelt De Lugt. Wat volgens hem zeker perspectief biedt, is op het eigen bedrijf met behulp van zonne- en windenergie waterstof produceren als brandstof voor tractoren en machines. Ook het vastleggen van CO₂ is een middel. "Er is veel mogelijk. Je kunt bijvoorbeeld met stikstof uit de lucht ook eigen kunstmeststikstof produceren. De opgaven voor de akkerbouw zijn groot, maar de kansen en mogelijkheden zijn dat ook."

Perspectiefrijke teelt

"Financieel was 2022 een turbulent, onvoorspelbaar jaar met veel zorg, onzekerheid en uitdaging. Met een forse stijging van energieprijzen,

'De boer zit niet ver van het roer en heel dicht op de besluitvorming'

inflatie en stijgende inkooprijzen. Maar het rendement in de fabrieken was goed. Met groei in afzet en prijs. En een mooie bietenprijs”, blikt de voorzitter terug. Die prijs is een prettig lichtpunt in zorgelijke tijden vol onzekerheid over de gevolgen van het nieuwe GLB, de uitvoering van het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, de derogatie en de eisen omtrent waterkwaliteit, plant- en bodemgezondheid en klimaatdoelen. “Die onzekerheid maakt het erg lastig”, stelt hij. Ook voor de verwerkende bedrijven. “De vraag is: Wat wordt het bouwplan?” De hoge prijs maakt de teelt aantrekkelijk. De Lugt: “De afzetmogelijkheden voor suiker zijn zeer gunstig. Het Europese bietenareaal slinkt. Dat biedt steeds betere afzetmogelijkheden voor ons. Door deze dynamiek zijn we voor 2023/24 positief gestemd. Vorig jaar hoopten we

op een areaalgroei van drie procent. Dat is anderhalf geworden. Misschien dat telers met dat goede nieuws over de bietenprijs nog snel wat extra zaad gaan bestellen”, zegt hij glunderend. Met het oog op de groeiende afzetmogelijkheden wil Cosun dit jaar bij wijze van toekomstige risicodekking ook ervaring opdoen met de contractering van bieten vanuit grensregio's in België en Duitsland, zodat in de toekomst de markt ruimer beleverd kan worden. “Maar het liefst willen we in Nederland blijven”, benadrukt hij. “Deze coöperatie is opgericht voor de bietenteelt van onze leden.” Ook de bestuurlijke zeggenschap is daarop ingericht en die functioneert nog steeds prima, stelt de voorzitter. “De boer zit niet ver van het roer en heel dicht op de besluitvorming. De leden hebben het laatste woord. Het bestuursmodel past vrij goed

bij hoe wij in de toekomst willen blijven voortgaan.”

Hij vervolgt: “Ik ben blij dat de leden alle vertrouwen hebben behouden in de bietenteelt, want er was genoeg aanleiding tot zorg. De uitgangspositie voor de teelt is uitstekend. Het klimaat is gunstig. Het ondernemerschap is goed en de verwerking is zeer efficiënt. We zitten in de EU al jaren in de top. We zijn in Europa nummer 1 in suikeropbrengst. In de verwerking hebben we de laagste kostprijs met de laagste CO₂-uitstoot”, benadrukt hij. “Een bietenprijs van meer dan € 68 is mooi. Die prijs is één, maar de opbrengst is twee. Het gaat altijd om het totaal.”

Ton Schönwetter
redacteur

Suikeropbrengst in de top drie

Hoewel 2022 een grote variatie in opbrengsten liet zien, is het alles bij elkaar toch een topjaar geweest. Gemiddeld zit de suikeropbrengst van 14,5 ton suiker per hectare in de top drie. In totaal is ruim 1,2 miljoen ton suiker geproduceerd in 136 dagen campagne.

De ambitie is gemiddeld 15,2 ton suiker in 2025. Dit is haalbaar. In potentie zijn zelfs veel hogere opbrengsten te realiseren. Op kleigrond zijn deze campagne suikeropbrengsten gerealiseerd van boven de 20 ton. Dit zijn ongekend hoge cijfers.

De suikeropbrengst in de campagne is gerealiseerd met gemiddeld 88 ton bieten per hectare en 16,5% suiker. De winbaarheid is gemiddeld 90,4 en het tarrapercentage 11,1.

Regionale verschillen

Bij het begin van de campagne zakte het suikergehalte door de grote hoeveelheden regen en mineralisatie van stikstof na een droge periode. Dit effect was sterker terug te zien in het zuiden. Het gehalteverschil tussen noord en zuid was ruim 0,8%. Dit grote verschil was er in voorgaande jaren niet. In het laatste deel van de campagne daalde het gehalte sterk door de variatie in temperaturen en hoge dagtemperaturen.

Opvallend in deze campagne was de aantasting door phoma. De grote hoeveelheden neerslag zorgden dat op diverse percelen lichte tot zware aantastingen voorkwamen. Eind november zorgde de eerste vorst voor beperkte schade. In de Achterhoek en de Veluwe waren bieten met vorstschade. Vanwege het collectief belang is ernaar gestreefd de maximale hoeveelheid bieten te verwerken en is een regeling bijzondere voorwaarden vorstschade ingesteld. Onder deze voorwaarden is een kleine 30 hectare bieten geleverd.

Bijzondere voorwaarden-vorstschade

Met de weersvoorzichten eind november is in een relatief korte tijd dag en nacht veel gerooid. Eind november zat nog 26.500 hectare (32%) in de grond. Vanaf 12 december was er ongeveer een week lang matige vorst. Op dat moment was nog 2.100 hectare niet gerooid. Er was toen nog

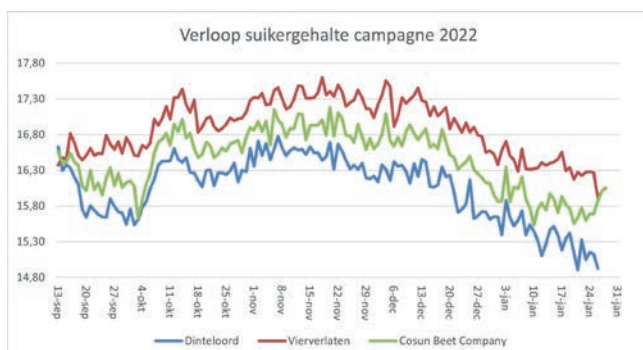

Tijdens de vorst begin december stond nog 2.100 hectare bieten in de grond

circa zes weken campagne te gaan. Opnieuw werd een regeling bijzondere voorwaarden vorstschade geopend. De van te voren ingeschatte extra kosten werden door de telers die meededen met de tweede regeling betaald middels een bijdrage. Bieten in de regeling zijn met voorrang verladen. Telers die hun bieten tijdig gerooid en goed bewaard hadden, zijn dan naar achteren geschoven. De betreffende telers hebben vanaf de opening van de regeling op 15 december 40 cent per ton eenmalige premie ontvangen. Deze kosten en die voor extra hulpstoffen in het productieproces, lagere verwerkingscapaciteit, rendementsverlies en extra logistieke kosten zijn verrekend in de bijdrage van 12 euro per ton bieten. De nacalculatie kwam 45 eurocent per ton hoger uit.

In totaal is onder bijzondere voorwaarden vorstschade een kleine 140.000 ton geleverd. Hiervan is circa 60% uit het veld geleverd en 40% uit de hoop, omdat deze bieten niet of niet afdoende waren beschermd tegen de vorst. Uiteindelijk is 56 hectare niet gerooid, omdat deze bieten kwalitatief te slecht waren voor verwerking. Daarnaast is helaas 9.000 ton afgekeurd voor levering. Dankzij de regeling is 23.000 ton suiker alsnog geleverd. Met de zeer hoge suikerprijzen geeft dit een positieve bijdrage in de bietenprijzen.

Arno Huijsmans
directeur agrarische zaken

Sterk herstel resultaat in een turbulent jaar

De uitvoering van Unlock 25 ligt behoorlijk op koers, stellen CEO Hans Meeuwis en CFO Hans Schuil. De resultaten over 2022 laten een goede verbetering zien. De vooruitzichten voor het komend jaar lijken goed.

“We hebben een sterk herstel van de resultaten gerealiseerd in een heel turbulent jaar. De resultaatverbeteringen zijn met name gedreven door herstel van onze markten, groei en onderliggende resultaatverbetering”, licht Hans Meeuwis toe. “Voor het eerste jaar van onze strategie lag de nadruk op winstherstel en een betere bietenprijs.” Dat het is gelukt, is tegen de achtergrond van magere suikerjaren, de omzet van Aviko onder druk door Covid en de energie- en inflatieperikelen van afgelopen jaar door de oorlog in Oekraïne, een goede prestatie. “We staan aan het begin van Unlock 25. We hebben afgelopen

jaar een goede stap gezet, maar zijn er zeker nog niet”, zegt Meeuwis.

“De toename van de kosten over de hele linie bedroeg in 2022 uiteindelijk zo’n 650 miljoen euro en die hebben we helemaal doorvertaald naar de markt”, vult Schuil aan.

Waar ondermeer ook ‘winst’ in zat? Onder andere in resultaatverbeterende maatregelen binnen de bedrijven, waarbij is ingezet op meer halen uit alles wat Cosun al in huis heeft. Uit de fabrieken door de efficiency te verhogen bijvoorbeeld, door meer tonnen te produceren en de (co)producten nog beter te verkopen. Maar ook de eerder

gedane investeringen in duurzame energie leverden vorig jaar hun ‘winstbijdrage’. Schuil: “Zo hebben we de bietenpulp voor een hele goede prijs verkocht. In de dynamiek van sterk bewegende inkooprijzen hebben we kort op de bal gezeten en de juiste posities ingenomen. En daarvan ook kunnen profiteren. De investering in de 8-trapsverdamping in de fabriek in Vierverlaten bespaarde vorig jaar 7 miljoen kuub gas en 12.500 ton CO₂. Afgezet tegen de huidige energieprijzen hebben we die investering in twee jaar terugverdiend.” Ook het zonnepark bij de specialiteitenfabriek in Puttershoek deed een duit in het

Hans Meeuwis: ‘Meer ontwikkeling in hoogwaardige producten met een hogere toegevoegde waarde’

Hans Schuil: 'De uitdagingen zijn groot'

zakje. "Ook daar hadden we terug-verdieneffecten. Alle verbeteringen samen waren goed voor 25 miljoen euro resultaatverbetering."

Daarnaast zijn investeringen die nu niet strikt noodzakelijk waren, afgeremd om Cosun financieel goed op koers te houden.

Hans Meeuwis: "Alle bedrijven hebben groei laten zien. De Aviko-fabriek in Poperinge is afgelopen jaar binnen het budget opgeleverd en in lijn met

'De markt blijft volatiel'

het plan. De investeringen in Sensus en Rixona verlopen conform plan en in China hebben we ook een mooie verbetering laten zien. Duynie Ingrediënts heeft zich aanzienlijk verbeterd en ook weer zwarte cijfers opgeleverd." Niettemin moet het percentage Rendement op de Investering (ROI) van het concern verder omhoog, stelt hij. Meeuwis is daarmee nog niet tevreden. Dat is nu 12%, maar moet naar "een structureel niveau richting de 15%". "De onderliggende basis

moet goed zijn. Een deel van het rendement in 2022 is gedreven door volatiliteit", zegt hij. Schuil: "Daarom willen we meer ontwikkeling in hoogwaardige producten met een hogere toegevoegde waarde. Die geven een beter en stabielere rendement."

"Essentieel voor het succes van het concern en het realiseren van onze plannen en ambities zijn onze mensen", stelt Meeuwis. "Die maken het verschil. Dat is ook bepalend voor het succes in de komende jaren. Iedereen bij Cosun moet op zijn of haar best kunnen zijn en de ruimte krijgen om het verschil te kunnen maken. Iedere dag weer." Cosun investeert daarom stelselmatig ook in de persoonlijke ontwikkeling van haar medewerkers.

Een goede bietenprijs

Al met al steeg de omzet vorig jaar met 760 miljoen euro (33%) naar ruim 3 miljard euro. "Sterk gedreven door 28% hogere prijzen en 5% volume-groei. Alle bedrijfsonderdelen leverden hun bijdrage en gaven een verbeterd resultaat", aldus Schuil. Het bedrijfsresultaat inclusief incidentele resultaten voor de ledentoeslag steeg in 2022 met 153 miljoen tot 196 miljoen euro. De ledentoeslag nam op basis

van de resultaten in 2022, de verbeterde suikerprijs en de nieuwe ledentoeslagsystematiek toe naar 235 miljoen euro, met een bietenprijs van € 68,75 per ton standaard kwaliteit. Onder de streep blijft op basis van de voorlopige resultaten 75 miljoen euro netto resultaat over. Tegenover een negatief resultaat van 8 miljoen euro in 2021. De financiële positie voor Cosun blijft solide en de vooruitzichten zijn positief.

Voortbouwen op Unlock 25

"In 2023 blijft de uitrol van de strategie Unlock 25 de hoofdprioriteit met de focus op onderliggende resultaatverbetering, winstgevendende groei in onze vier kernsegmenten en verder bouwen aan een toekomstbestendige duurzame keten" zegt Meeuwis. "Daarnaast blijft anticiperen belangrijk. Want hoewel de vooruitzichten goed zijn, blijft de turbulentie uit 2022 ons ook in 2023 nog parten spelen." Meeuwis refereert daarbij aan de mogelijke impact van de energiecrisis, de inflatie en economische ontwikkeling in Europa en de impact van de geopolitieke spanningen. Ook de uitkomsten van het Landbouwakkoord, "met hopelijk de gewenste helderheid en perspectief op de akker", gaan een

stempel drukken op 2023. Bij Sensus hangen de groeimogelijkheden komend jaar nauw samen met de groei van het teeltareaal. Dat staat enigszins onder druk door onder andere de concurrentie van andere gewassen.

Als onderdeel van de plannen wordt verder doorontwikkeld op nieuwe groeigebieden binnen Cosun, ook wel de groene en gezondheidsbevorderende ingrediënten genoemd. Hans Schuil: "Vorig jaar had resultaatverbetering de prioriteit. Nu komt in de uitvoering van de strategie ruimte om te versnellen in de groei van nieuwe hoogwaardige producten." Meeuwis: "Die groei in de afzet van hoogwaardige plantaardige producten is nodig als extra pilaar onder de toekomstige winstgevendheid van het concern.

We moeten daarin nu investeren voor toekomstig rendement. We hebben in 2022 een aantal innovaties gelanceerd die hier op de middenlange termijn aan kunnen bijdragen." Het toekomstig rendement moet onder andere komen van de ontwikkeling van hoogwaardige functionele eiwitten. De markt voor dierlijk eiwitvervangers is een goede groeimarkt. "Met onze kennis en technologie kunnen we een relevante rol spelen. Met functionele eiwitten met een hoge toegevoegde waarde", zegt Meeuwis. Afgelopen jaar is Tendra geïntroduceerd, een plantaardig eiwit-isolaat uit fava-bonen. "Een eerste, veelbelovende stap in plantaardige eiwitten." Tendra wordt gebruikt als alternatief voor dierlijke eiwitten in de ijs- en zuivelbereiding.

Andere voorbeelden van nieuwe productintroducties zijn bijvoorbeeld Potato Cheezz, een plantaardig aardappel alternatief voor kaasproductie, en Fidesse, een bietenpulp-product dat gebruikt kan worden als ingrediënt in vleesvervangers.

Toekomstbestendigheid

Naast resultaatverbetering en winstgevende groei zijn duurzaamheid en toekomstbestendigheid in de keten een doel. Daar zullen nog de nodige stappen in gezet moeten worden, zegt Meeuwis. Schuil: "De uitdagingen zijn groot. Denk aan thema's als duurzame energie en het terugdringen van de CO₂-uitstoot met 35% in 2030." Ook door de telers.

"We willen de leden vanuit de coöperatie ondersteunen bij het delen van collectieve kennis en hun ontwikkeling." Er liggen overheidsdoelstellingen op het gebied van gewasbescherming, waterkwaliteit en de reductie van stikstof en CO₂. Meeuwis: "Je kunt als overheid in een keten doelstellingen neerleggen, maar dit kan alleen, als je ook perspectief op haalbaarheid, kaders en alternatieven biedt." Cosun heeft de telers hierin een helpende hand toegestoken met Groeikracht Cosun.

Meeuwis en Schuil brengen de concernverwachtingen voor dit jaar met de nodige slagen om de arm. Meeuwis: "Het is op basis van wat we nu weten. We zitten in een nieuw normaal. De energiemarkt blijft onvoorspelbaar en je weet niet wat de oorlog in Oekraïne verder nog gaat brengen. De markt blijft volatiel. Maar ondanks dat: we zijn positief over 2023."

Ton Schönwetter
redacteur

Integrale aanpak bestrijding cruciaal

Een geïntegreerde aanpak van problemen maakt de teelt op termijn minder afhankelijk van chemie. De doorontwikkeling van zo'n aanpak heeft hoge prioriteit. Net als slim gebruikmaken van de beschikbare informatie over het perceel.

De suikeropbrengst van 14,5 ton per hectare van 2022 ligt 600 kilogram boven het langjarig gemiddelde. De opbrengstverschillen per teler en tussen regio's zijn groot, zowel in tonnage als in suikergehalte. In theorie zou het mooie, zonnige jaar tot een 1.000 kilo hogere suikeropbrengst hebben kunnen leiden, ware het niet dat de droogte in de zomer tot groeistagnatie heeft geleid. Daarnaast speelden slechte bewaarmomstandigheden als gevolg van de hoge temperatuurwisseling van -10 tot +15 graden Celsius een negatieve rol. De uitdaging is hierop goede antwoorden te vinden. We zullen een strategie moeten ontwikkelen hoe om te gaan met wateroverschot en tekorten gedurende het groeiseizoen. Aandachtspunten hierbij zijn de bodemconditie, het bevorderen van diepe beworteling en voor zover nodig een juiste beregeningsaanpak. Met betrekking tot de bewaring is het onderzoek in 2022 uitgebreid. De resultaten hieruit gebruiken we om de bewaarstrategie te verbeteren.

Teeltinzicht helpt

Kijkend naar de suikeropbrengsten in de ons omringende landen, presteren de telers in Nederland veel beter. Cosun-telers maken professioneel gebruik van de kennis die er is om de juiste teeltmaatregelen te nemen. Niettemin: Fouten maken in de teelt leidt tot lagere opbrengsten. De beste suikeropbrengsten zijn te halen als foute beslissingen worden voorkomen. Dat is de uitdaging. Samen met het IRS is ons doel de kennis van de teelt voor elke situatie en op het juiste moment voor de telers beschikbaar te stellen. We doen dat via de applicaties op het ledenportaal en steeds meer ook via de BAS-app. Historische gegevens van het bietenperceel, samen met actuele informatie, maken het mogelijk per perceel gericht te adviseren. Deze strategie helpt de beste suikeropbrengst te behalen.

Integrale bestrijdingsaanpak

De grote uitdaging voor de komende jaren is het behouden van een gezond gewas. De beschikbaarheid van chemische middelen neemt af. De alternatieven werken over het algemeen minder. Zowel de onkruidbestrijding, als het voorkomen van schimmel- en insectenschade moeten we meer integraal gaan aanpakken. Dat betekent, dat we met maatregelen in het bouwplan moeten inspelen op effecten die ons helpen om minder afhankelijk te worden van de chemische oplossingen. Deeloplossingen waarin wij de toekomst zoeken, zijn bijvoorbeeld de keuze van groenbemesters, bemesting, de aanpak bij grondbewerking en rassenkeuzen. Hoewel wij ervan overtuigd zijn dat chemie altijd een deel van de oplossing zal blijven, moeten we ervoor zorgen dat de afhankelijkheid ervan wordt vermindert. Eventuele nieuwe groene chemische middelen hebben vaak een minder goede werking dan de oude bekende middelen. Een geïntegreerde aanpak is daarom de strategie voor de toekomst.

Pieter Brooijmans
manager agrarische zaken

Op een proefveld in 2022 gaf injectie van een stikstofmeststof halverwege mei een positiever resultaat dan KAS strooien bij het zaaien

Winst halen uit een slimme stikstofstrategie

**Een hoge suikeropbrengst wordt door veel factoren bepaald.
Hoe vroeger het gewas sluit, hoe meer zonlicht het kan opvangen.
Voor een vroege gewassluiting is een snelle loofgroei cruciaal.
In deze groeifase is stikstof belangrijk.**

Als de stikstofvoorziening onvoldoende is, sluit het gewas niet of vertraagd. Bij een overschot aan stikstof steken bieten teveel energie in de loofproductie, wat ten koste gaat van de opslag van suikers. Teveel stikstof betekent ook dat sommige ziekten en plagen beter gedijen op de bieten. Dat geldt met name voor de zogenaamde biotrofe pathogenen. Dit zijn ziekten en plagen die zich op levende planten vermeerderen, zoals bladluizen en meeldauw- en roestschimmels. Bij een groot loofpakket kan een hogere luchtvochtigheid en temperatuur in het gewas ervoor zorgen dat schimmels

sneller toeslaan. Zowel te weinig, als te veel stikstof pakt nadelig uit.

Opnamecurve

Een bietengewas dat net boven de grond staat, heeft weinig aan een grote hoeveelheid stikstof. Daarvoor is het wortelstelsel nog te beperkt. Pas later in het voorjaar, vanaf mei, neemt de behoefte van het gewas toe (zie figuur). Idealiter komt de beschikbaarheid overeen met de behoefte. Er is dan een minimaal risico op verliezen door uitspoeling of vervluchtiging. Dat pleit ervoor om een deel van de stikstofgift in april

of mei te geven, zodat er tussen de onttrekking en het beschikbaar komen van stikstof weinig tijd zit. Het splitsen van de stikstofgift heeft

Verantwoordelijkheid van deze rubriek

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
0165-516 070
irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie
Jurgen Maassen

overigens geen effect op de opbrengst. Voor dierlijke mest is het vanuit praktisch oogpunt beter om kort voor het zaaien te bemesten. Zeker ook, omdat de omzetting uit organisch gebonden stikstof meer tijd kost.

Stikstofbalans

Door een stikstofbalans te maken wordt rekening gehouden met de verschillende aanvoerposten en is een nauwkeurig advies te verkrijgen. Omdat deze posten sterk variëren, is het verstandig om de balans voor ieder perceel op te maken. Aan de basis van de balans staat de hoeveelheid minerale stikstof die na de winter achtergebleven is. Gedurende het groeiseizoen komt stikstof beschikbaar door mineralisatie. Historie, textuur en structuur van de grond beïnvloeden dit. Bij regelmatig gebruik van dierlijke mest wordt gedurende langere tijd stikstof omgezet uit eerder toegepaste mest. Ook uit een groenbemester of gewasresten komt stikstof beschikbaar. De bemesting moet voor deze posten worden gecorrigeerd. In de stikstofapplicatie kan dit stapsgewijs ingevuld worden.

Efficiënt inzetten

De efficiëntie van bemesting is afhankelijk van het type meststof, de timing, de dosering en van de plaatsing. Dat met het plaatsen van stikstof in de grond, vlakbij het zaad, kan worden volstaan met een lagere

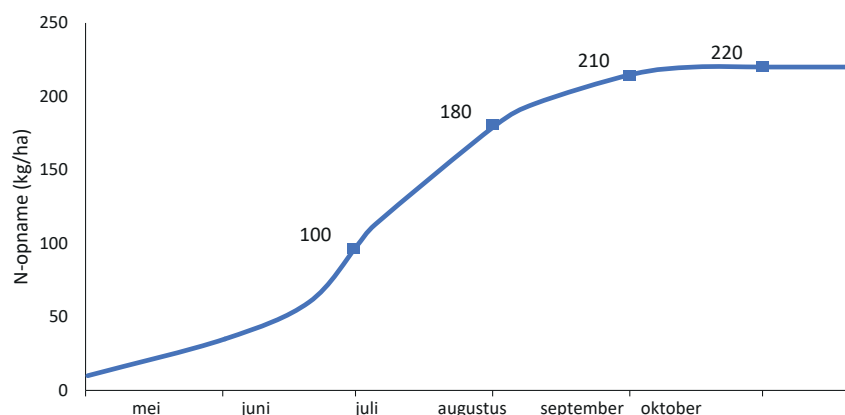
gift, werd al in eerder onderzoek aangetoond. Door kalkammonsalpeter schuin onder de zaaivoer weg te leggen, bleek een reductie van 15 tot 30 procent ten opzichte van het advies mogelijk. Niet alleen in Nederland, maar ook in omliggende landen werd dit effect gezien. In het afgelopen jaar is dit onderzoek door IRS weer opgepakt met verschillende meststoffen, tijdstippen en technieken. Dit jaar wordt dit onderzoek voortgezet.

Slim bemesten

Doordat de prijzen voor kunstmeststikstof nog steeds op een hoog niveau liggen, is het zinvol om kritisch naar de stikstofgift te kijken. Die hoge prijzen betekenen dat er ruimte is om de gift te verlagen zonder dat dit het saldo nadelig beïnvloedt. Zeker bij een hoge adviesgift heeft een verlaging van de bemesting met enkele tientallen kilo's per hectare weinig gevolgen voor de financiële opbrengst, terwijl de kosten lager zijn. Uit een analyse van de stikstofproefvelden van het IRS in de laatste vijftien jaar blijkt er gemiddeld geen effect op de opbrengst te zijn bij een gift tussen 100 en 150 kg stikstof per hectare. Bij een verdere verlaging reageren bieten op zandgrond sterker dan op kleigrond. Het bovenstaande kan, naast de eigen ervaring, worden meegenomen bij de bemestingsplannen voor 2023.

André van Valen
specialist bemesting

Opnameverloop stikstof

De opnamecurve laat goed zien dat het gewas pas vanaf juni veel stikstof vraagt. De totale opname ligt op ongeveer 220 kg stikstof per hectare. Een deel daarvan komt beschikbaar via mineralisatie.

De applicatie stikstofbemesting berekent de aanvullende behoefte van suikerbieten aan stikstof om een optimaal teeltresultaat te behalen; scan de QR-code of ga naar www.irs.nl/stikstofbemesting

Scan de QR-code en bekijk een video over het IRS-onderzoek naar het stimuleren van natuurlijke vijanden, zodat deze ook al vroeger in het seizoen een rol kunnen spelen in de beheersing van bladluizen

Scan de QR-code en bekijk een video over het IRS-onderzoek naar de reductie van insecticiden voor de beheersing van bladluizen en vergelingsziekte

Bladluizen beheersen met IPM

Groene perzikluizen zijn de belangrijkste overbrengers van de vergelingsvirussen. Deze virussen kunnen veel schade veroorzaken in suikerbieten. Natuurlijke vijanden spelen een grote rol in de beheersing van deze bladluizen en hiermee in de verspreiding van vergelingsziekte.

Recent onderzoek geeft nieuw inzicht in hoe een teler de natuurlijke vijanden nog meer kan stimuleren. Daarnaast heeft onderzoek naar de impact van verschillende voorjaarsplagen geleid tot aanpassingen van schadedrempels van diverse bovengrondse insecten, waardoor minder snel een insecticide-toepassing nodig is.

IPM goed mogelijk

In het kader van het PPS-onderzoeksprogramma (publiek-private samenwerking functionele agrobiodiversiteit) 'FAB+: integratie van natuurlijke plaagbestrijding en doeltreffende diversificatie in plantaardige productiesystemen' is onderzoek gedaan naar (kiemplant)schade en opbrengst,

waaruit bleek dat kleine plantjes niet zo teer zijn als werd gedacht. Suikerbieten kunnen in het kiemblad- tot vierbladstadium ruim 30% van het blad missen voordat financiële schade optreedt. Met dit als gegeven is het niet rendabel om insecten die relatief kleine bladbeschadigingen veroorzaken, zoals bovengrondse springstaarten, aardvlooien, bietenkevers en tripsen, te bestrijden met insecticiden die een negatief effect hebben op natuurlijke vijanden, zoals pyrethroiden. Bovendien is het vaak moeilijk om de insecten te raken, terwijl pyrethroiden wel een negatief effect hebben op de opbouw van natuurlijke vijanden, die juist nodig zijn voor de beheersing van bladluizen

later in het seizoen. Het sparen van natuurlijke vijanden is een belangrijk onderdeel voor de beheersing van vergelingsziekte.

Akkerranden te laat

Ook is in het onderzoeksproject gekeken naar mogelijkheden om natuurlijke vijanden vóór half mei in bietenpercelen te krijgen. Hiertoe zijn de effecten van akkerranden onderzocht door wekelijks in bietenpercelen de bladluisaantallen op diverse afstanden van meerjarige akkerranden te tellen. De aantallen natuurlijke vijanden waren dichtbij de akkerranden iets hoger, maar dit effect was niet verder dan 5 tot 10 meter vanaf de akkerrand zichtbaar en had weinig effect op de bladluizenpopulatie. De meerjarige akkerranden zorgden niet voor een aantoonbaar eerdere aanwezigheid van natuurlijke vijanden. In het onderzoek is niet aangetoond dat bankierplanten met een monofage bladluissoort (voedselbron voor natuurlijke vijanden in tijden van

Het zaaien van gerst als antistufdek (60 kg/ha) leidde tot minder bladluizen in suikerbieten en daarmee tot minder vergelingsziekte

Bankierplanten in akkerranden en/of spuitsporen zorgden er niet voor dat natuurlijke vijanden eerder in suikerbieten aanwezig waren

schaarste) een vroegtijdige bijdrage leveren om voldoende natuurlijke vijanden aan te trekken. In tegenstelling tot bijvoorbeeld consumptieaardappelen en tarwe spelen bladluizen in suikerbieten al vanaf de opkomst een rol. Een vroege bijdrage van natuurlijke vijanden is dan belangrijk om virusverspreiding tegen te gaan. Een (meerjarige) akkerrand is vooralsnog voor suikerbieten minder effectief dan voor aardappelen en tarwe.

Antistuijdek gerst

Toch blijkt uit de PPS 'Virus- en vectorbeheersing' dat er mogelijkheden zijn om vroeg in het seizoen de ontwikkeling van populaties bladluizen te remmen, waardoor schadedrempels in suikerbieten pas later worden overschreden. Bij diverse proeven in binnen- en buitenland bleken de aantallen bladluizen vanaf het begin van het seizoen veel lager in behandelingen, waarbij één tot enkele dagen voor het zaaien van de suikerbieten gerst was gezaaid dan bij suikerbieten op kale grond (antistuijdek gerst). De gerst (60 kg/ha) kan gezaaid worden middels een gewone zaaimachine voor granen of breedwerpig met een kunstmeststrooier, voordat een teler een zaaijbedbereiding voor suikerbieten uitvoert. Het is belangrijk de gerst tijdig - voordat deze 15 cm lange

bladeren heeft - te bestrijden met een grassenmiddel. Later bestrijden leidt tot concurrentie tussen gerst en suikerbieten, wat negatieve gevolgen heeft voor de suikeropbrengst.

Vitalere planten

In het project is ook onderzoek gedaan naar het verhogen van de vitaliteit van suikerbieten door het gebruik van diverse meststoffen om de ontwikkeling te bevorderen. Het is namelijk bekend dat bladluizen op jonge suikerbieten bij dezelfde omstandigheden sneller ontwikkelen dan op oudere planten. Het is daarom in het kader van beheersing van vergelingsziekte interessant om onderzoek te doen naar mogelijkheden om de beginontwikkeling van suikerbieten te stimuleren. In de proefvelden bleken de onderzochte meststoffen geen positief effect te hebben op de beginontwikkeling van de suikerbiet en ook geen effect op de bladluizen.

Onderzoek gaat door

Meer informatie over deze onderzoeken is te zien in twee video's, zie de onderste twee QR-codes op pagina 17. Beide PPS-projecten stoppen in 2023. Toch blijft IRS verder onderzoek doen naar de reductie van middelen, middels de inzet van een antistuijdek gerst en andere teeltsystemen, om

De larve van een gaasvlieg eet wel 140 bladluizen totdat deze verpopt en is daarmee in de bietenteelt een belangrijke natuurlijke vijand

te zien of telers voor de beheersing van vergelingsziekte minder afhankelijk kunnen worden van de chemische insecticiden.

Mede mogelijk gemaakt

De PPS 'FAB+: integratie van natuurlijke plaagbestrijding en doeltreffende diversificatie in plantaardige productiesystemen' is mede mogelijk gemaakt door de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Agri & Food. De PPS 'Virus- en vectorbeheersing in pootgoed' is mede mogelijk gemaakt door de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.

Elma Raaijmakers (specialist ziekten en plagen), Suzanne Gunter (specialist alternatieve teeltsystemen) en Klaas van Rozen (Entomoloog, WUR Lelystad)

Waar vind ik de actuele gewasbeschermingsadviezen?

Het IRS heeft de actuele gewasbeschermingsadviezen gebundeld in haar jaarlijkse Gewasbeschermingsbulletin. De papieren versie is als bijlage bij dit Cosun Magazine gevoegd. Digitaal is het bulletin 2023 te raadplegen via www.irs.nl/gewasbeschermingsbulletin. Het is ook te raadplegen via de IRS-app.

Unitip-bijeenkomsten

Van eind februari tot medio maart organiseert de agrarische dienst weer regionale Unitip-studiegroepbijeenkomsten. In deze bijeenkomsten worden de teeltresultaten van het afgelopen jaar besproken en stellen telers actuele onderwerpen of eigen aandachtspunten aan de orde. Vooraf zijn de rapportages die inzicht geven in de eigen resultaten in vergelijking met andere telers op het ledenportaal te bekijken via Unitip. Voor vragen over de bijeenkomsten kunt u terecht bij de contactpersoon van Cosun Beet Company.

Intern lid raad van beheer gezocht

Cosun hanteert het zogenoemde basisbestuursmodel, waarbij een meerderheid van leden zelf het bestuur van de coöperatie vormt. De ledenraad benoemt dit bestuur, zijnde de raad van beheer. Die bestaat uit negen leden: zes zijn lid van de coöperatie en worden aangeduid als interne leden, drie zijn externe leden. In juni 2023 ontstaat een vacature voor een intern lid.

Praktiserend bietenteler

De primaire taak van de raad van beheer is het besturen van de coöperatie. Ook is zij eindverantwoordelijk voor de ontwikkeling en implementatie van het beleid voor zowel de coöperatie zelf, als de ondernemingen die tot Cosun behoren. Cosun zoekt een praktiserend bietenteler met een goed contact met de praktijk. Belangrijke eigenschappen zijn:

- een diepgaand begrip van het coöperatieve deel van Cosun;
- goed de belangen en verwachtingen van de leden en de coöperatieve waarden en normen aanvoelen en
- de vaardigheid hebben het beleid naar de leden uit te dragen.

Afspiegeling

Cosun streeft naar een afspiegeling van de maatschappelijk gewenste diversiteit in de samenstelling van de raad van beheer wat betreft achtergrond, regio en geslacht. De functie kost minimaal 65 dagen per jaar. Tegen een marktconforme vergoeding. Verdere informatie staat

in het functieprofiel en het governance-model op www.cosun.nl/corporate-governance.

Verkiezingsprocedure

Uit de kandidaten die zich hebben aangemeld naar aanleiding van deze oproep maakt een selectiecommissie een keuze. De commissie wordt voorgezeten door een lid van de raad van toezicht en bestaat verder uit twee leden van de raad van beheer en één lid van de ledenraad. De selectiecommissie geeft een unaniem advies aan de raad van beheer over de voor te dragen kandidaat. Uiteindelijk zal één kandidaat door de raad van beheer, na hierover advies te hebben ingewonnen bij de raad van toezicht, ter verkiezing worden voorgedragen aan de ledenraad.

Voor meer informatie over de procedure kan contact worden opgenomen met het bestuurssecretariaat via secretariaat.rvb@cosun.com of (076) 53 03 307.

Reageren

Wilt u reageren op deze vacature, stuur dan uw motivatie, vergezeld van een uitgebreid CV, uiterlijk 24 maart 2023 naar secretariaat.rvb@cosun.com. Voor vragen over de vacature kunt u contact opnemen met de voorzitter van de raad van beheer: dirk.de.lugt@cosun.com. Alle reacties op deze oproep worden vertrouwelijk behandeld.

Teeltvoorschrift 'Vergelingsziekte in bieten'

Het teeltvoorschrift van de NVWA wordt op korte termijn aangepast. Het doel is de verspreiding van vergelingsziekte tegen te gaan door te voorkomen dat vanuit zieke bieten die achtergebleven zijn op het veld of op het erf de volgende teelt wordt besmet (door luizen). De wijzigingsvoorstellen zijn ingediend door een werkgroep van BO Akkerbouw.

Als de wijzigingen van kracht worden, geldt in het hele land een verbod om na 15 maart bieten met bladvorming te hebben liggen. Dit geldt voor alle soorten bieten. Bietenopslag op het perceel moet uiterlijk 15 april bestreden worden om bladvorming te voorkomen. Bij de zaaitelt van bieten wordt het monitoren en bestrijden van luizen verplicht.

